

Proces verbaal beoordeling Invoeringswet voor de Omgevingswet dd. 5 januari 2017 op aanhaakpunten BIM

Aan: Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Internetconsultatie Invoeringswet

Cc. BIM Loket tav. Jacqueline Meerkerk (directeur BIM Loket)

Van: Jacques Duivenvoorden, Ambassadeur BIM Loket

Versie: 1.0 (Definitief)

Datum: 24 januari 2017

De Invoeringswet voor de Omgevingswet dd. 5 januari 2017 is voor de internetconsultatie namens het BIM Loket getoetst op aanhaakpunten voor BIM en met name op aanhaakpunten voor BIM-standaards.

De Invoeringswet voor de Omgevingswet houdt in : Wet van tot aanvulling en wijziging van de Omgevingswet, intrekking van enkele wetten over de fysieke leefomgeving, wijziging van andere wetten en regeling van overgangsrecht voor de invoering van de Omgevingswet (Invoeringswet Omgevingswet)

Met name zijn de artikelen beoordeeld inzake het digitaal stelsel omgevingswet. Het betreft de volgende nieuwe artikelen, die middels de Invoeringswet aan de Omgevingswet worden toegevoegd (blz. 46 en verder in de consultatieversie van de Invoeringswet Omgevingswet):

In paragraaf 20.5.1 (nieuw) worden na artikel 20.20 drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 20.21 (onderdelen digitaal stelsel en doel)

1. Het digitaal stelsel bestaat uit:

- a. de landelijke voorziening, bedoeld in artikel 20.22,
- b. het register omgevingsdocumenten, bedoeld in artikel 20.24.

2. Het digitaal stelsel heeft als doel:

- a. het beschikbaar stellen en gebruiksvriendelijk ontsluiten van omgevingsdocumenten en van andere gegevens en gegevensverzamelingen als bedoeld in artikel 20.20, tweede lid,
- b. het bevorderen van een doelmatige en doeltreffende uitoefening van taken en bevoegdheden op grond van deze wet.

Artikel 20.22 (landelijke voorziening)

1. Er is een landelijke voorziening voor het elektronisch:

- a. voor een ieder ontsluiten van omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2, met de geometrische verbeelding van het werkingsgebied van de daarin opgenomen regels of besluiten,

b. voor een ieder ontsluiten van andere gegevens en gegevensverzamelingen als bedoeld in artikel 20.20, tweede lid, en van digitale informatieproducten als bedoeld in artikel 20.28,

c. indienen van een aanvraag, doen van een melding of voldoen aan een andere informatieverplichting als bedoeld in artikel 16.1, eerste, tweede en derde lid.

2. Onze Minister beheert de landelijke voorziening.

3. In de landelijke voorziening worden de bij de aanvraag, melding, en bij het voldoen aan een andere informatieverplichting verstrekte gegevens en bescheiden opgenomen. Het bevoegd gezag draagt zorg voor het beheer van en de toegangsverlening tot gegevens en bescheiden.

4. De ontsluiting voor een ieder geldt niet voor de elementen die niet openbaar zijn op grond van deze wet of de Wet openbaarheid van bestuur of waarvan een derde de rechthebbende is in de zin van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten of de Databankenwet.

5. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen andere toepassingen dan die bedoeld in het eerste lid, worden aangewezen waarin de landelijke voorziening voorziet, voor zover deze noodzakelijk zijn voor het bereiken van de doelstellingen, bedoeld in artikel 20.21, tweede lid. Bij die maatregel kunnen regels worden gesteld over het ontsluiten van informatie via die toepassingen en over het kunnen of moeten gebruiken van die toepassingen.

Artikel 20.23 (verwerking persoonsgegevens en andere vertrouwelijke gegevens of gegevens waarop intellectuele eigendomsrechten rusten van derden)

1. In het digitaal stelsel en ter uitvoering van de artikelen 20.25, 20.26 en 20.27, worden persoonsgegevens als bedoeld in artikel 1 van de Wet bescherming persoonsgegevens, alleen verwerkt voor zover dit noodzakelijk is voor het bereiken van de doelstellingen, bedoeld in artikel 20.21, tweede lid.

2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke bestuursorganen of andere rechtspersonen verantwoordelijke zijn als bedoeld in artikel 1 van de Wet bescherming persoonsgegevens, voor de verwerking van persoonsgegevens. Daarbij kan worden bepaald welke persoonsgegevens worden verwerkt, aan wie deze worden verstrekt en hoe lang deze worden bewaard.

Artikel 20.24 (register)

1. Er is een register omgevingsdocumenten. In het register worden omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2 en wijzigingen daarvan opgenomen, met de geometrische verbeelding van het werkingsgebied van de daarin opgenomen regels of besluiten.

2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt een bestuursorgaan aangewezen dat het register beheert. Het bestuursorgaan stelt de inhoud van het register beschikbaar voor ontsluiting als bedoeld in artikel 20.22, eerste lid, onder a.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de inhoud van het register.

4. Bij ministeriële regeling kunnen uitvoeringstechnische of administratieve regels worden gesteld over de beschikbaarstelling.

Artikel 20.25 (levering omgevingsdocumenten)

1. Een omgevingsdocument of een wijziging daarvan wordt voor opname in het register omgevingsdocumenten beschikbaar gesteld aan het bestuursorgaan, bedoeld in artikel 20.24, door:

a. het college van burgemeester en wethouders, voor zover het betreft een omgevingsdocument dat of een wijziging daarvan die is vastgesteld door een bestuursorgaan van de gemeente,

b. het dagelijks bestuur van een waterschap, voor zover het betreft een omgevingsdocument dat of een wijziging daarvan die is vastgesteld door een bestuursorgaan van het waterschap,

c. gedeputeerde staten, voor zover het betreft een omgevingsdocument dat of een wijziging daarvan die is vastgesteld door een bestuursorgaan van de provincie,

d. Onze Minister of Onze Minister die het aangaat, voor zover het betreft een omgevingsdocument dat of een wijziging daarvan die is vastgesteld door Onze Minister respectievelijk Onze Minister die het aangaat.

2. Bij ministeriële regeling worden uitvoeringstechnische of administratieve regels gesteld. Daarbij wordt in ieder geval bepaald op welke wijze en binnen welke termijn beschikbaarstelling plaatsvindt en worden regels gesteld om wijzigingen van een omgevingsdocument elektronisch te kunnen verwerken in het register omgevingsdocumenten. Deze wijzigingen kunnen mede betrekking hebben op wijzigingen in de metadata over het omgevingsdocument.

§ 20.5.3 Gegevens en digitale informatieproducten

Artikel 20.26 (levering gegevens)

1. Voor zover bij de maatregel, bedoeld in artikel 20.20, tweede lid, niet anders is bepaald worden de in dat artikellid bedoelde andere gegevens en gegevensverzamelingen en wijzigingen daarvan, voor het bijeenbrengen in het digitaal stelsel beschikbaar gesteld aan de bestuursorganen of rechtspersonen, bedoeld in artikel 20.27.

2. Beschikbaarstelling als bedoeld in het eerste lid, vindt plaats door de bij die maatregel aangewezen bestuursorganen en rechtspersonen.

3. Bij ministeriële regeling kunnen uitvoeringstechnische of administratieve regels worden gesteld. Daarbij kan in ieder geval bepaald op welke wijze en binnen welke termijn de beschikbaarstelling plaatsvindt.

Artikel 20.27 (digitale informatieproducten)

1. Bij algemene maatregel van bestuur worden bestuursorganen of rechtspersonen aangewezen waarbij voor bij die maatregel aan te wijzen onderdelen van de fysieke leefomgeving één of meer van de volgende taken berusten:

a. het bijeenbrengen van gegevens en gegevensverzamelingen die overeenkomstig artikel 20.26 aan hen beschikbaar zijn gesteld,

b. het vervaardigen van digitale informatieproducten.

2. Een bestuursorgaan of rechtspersoon als bedoeld in het eerste lid, stelt de gegevens, gegevensverzamelingen en digitale informatieproducten, bedoeld in dat lid, beschikbaar voor ontsluiting als bedoeld in artikel 20.22, eerste lid, onder b.

3. Bij ministeriële regeling:

a. wordt bepaald welke digitale informatieproducten worden vervaardigd,

b. kunnen regels worden gesteld over het beschikbaar houden van gegevens en gegevensverzamelingen,

c. kunnen uitvoeringstechnische of administratieve regels worden gesteld over de beschikbaarstelling en kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop wensen van gebruikers van digitale informatieproducten worden betrokken bij de uitoefening van de taak, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 20.28 (standaarden en kwaliteitseisen voor gegevens, gegevensverzamelingen en digitale informatieproducten)

De gegevens en gegevensverzamelingen, bedoeld in artikel 20.26, eerste lid, en de digitale informatieproducten, bedoeld in artikel 20.27, eerste lid, aanhef en onder b, hebben de vorm van een elektronisch bestand en voldoen aan de bij ministeriële regeling vast te stellen regels.

§ 20.5.4 Elektronische aanvragen, meldingen en andere informatieverplichtingen

Artikel 20.29 (gebruik landelijke voorziening)

Het bevoegd gezag en de andere bestuursorganen die zijn betrokken bij de beslissing op een elektronisch ingediende aanvraag, bij een gedane melding of het voldoen aan een andere informatieverplichting als bedoeld in artikel 16.1, maken gebruik van de landelijke voorziening, bedoeld in artikel 20.22.

§ 20.5.5 Overige bepalingen

Artikel 20.30 (validatie)

Indien aan het bestuursorgaan of de rechtspersoon, bedoeld in artikel 20.27, eerste lid, ter uitvoering van artikel 20.26, of aan Onze Minister, ter uitvoering van artikel 20.27, tweede lid, een gegeven, gegevensverzameling of digitaal informatieproduct ter beschikking wordt gesteld dat niet in overeenstemming is met de regels, bedoeld in artikel 20.28, waarvan bij ministeriële regeling is bepaald dat daaraan op geautomatiseerde wijze wordt getoetst, stelt deze de afzender daarvan in kennis.

Artikel 20.31 (systeembeschrijving)

1. Bij ministeriële regeling wordt een systeembeschrijving van de inrichting van de landelijke voorziening en het register omgevingsdocumenten vastgesteld. De systeembeschrijving bevat in ieder geval een beschrijving van het elektronisch berichtenverkeer.

2. Bij die regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de instandhouding, werking en beveiliging van de landelijke voorziening en het register omgevingsdocumenten.

Artikel 20.32 (ministeriële regeling)

Bij ministeriële regeling kunnen:

- a. uitvoeringstechnische of administratieve regels worden gesteld voor de afhandeling van terugmeldingen van mogelijke onjuistheid van een gegeven, gegevensverzameling of informatieproduct,
- b. regels worden gesteld voor het gebruiksvriendelijk ontsluiten van omgevingsdocumenten.

Beoordeling op aanhaken van BIM voor artikel 20.21 en verder

Voor het BIM Loket is relevant als onder de in artikel 20.28 genoemde standaarden ook (open) BIM-standaards worden verstaan. Daarnaast is relevant als in bredere zin als onder de in artikel 20.26 genoemde gegevens ook BIM-gegevens worden verstaan. Dit zal duidelijk worden in de nog niet beschikbare ministeriële regeling, die in artikel 20.32 wordt omschreven en die in artikel 20.26 en verder wordt vermeld.

Hier liggen noodzakelijke aanhaakpunten voor het BIM Loket. Onderzoek zal moeten uitwijzen welke BIM-gegevens en welke BIM-standaarden voor artikel 20.26 en 20.28 relevant zijn.

Beoordeling op aanhaken van BIM en BIM Gebouwdossier / Electronisch Gebouw Dossier (EGD) voor artikel 20.26 en 20.27

De gegevens en digitale informatieproducten, die in algemene zin beschreven worden in artikel 20.26 en 20.27 kunnen BIM-gegevens zijn, gebaseerd op BIM-standaards of digitale informatieproducten gebaseerd op BIM-gegevens.

Deze gegevens en digitale informatieproducten sluiten goed aan bij het gedachtengoed van een BIM Gebouwdossier of Elektronisch Gebouw Dossier (EGD), waarbij gezorgd moet worden voor de standaarden en de ontsluiting, vergelijkbaar met het Elektronisch Patiënten Dossier (EPD) voor de gezondheidszorg.

Hier ligt een noodzakelijk aanhaakpunt voor het BIM-loket. Onderzoek zal moeten uitwijzen welke BIM-gegevens en welke BIM-standaards voor het Elektronisch Gebouw Dossier (EGD) noodzakelijk zijn.

De rol en plaats van het EGD in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is daarbij ook onderwerp van nader onderzoek.

Belang van objectdata van bouwwerken op basis van de open standaarden (BIM en geo) binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet

In de Omgevingswet en daarmee ook in het Digitaal Stelsel Omgevingswet staan documenten en kaarten centraal en dat is staande praktijk in het omgevingsrecht. Er zijn slechts een paar artikelen aan gegevens en gegevensverzamelingen gewijd. In het kader van de Omgevingswet is vooral de geometrie van belang.

Objectdata van bouwwerken op basis van open BIM-standaarden en open geo-standaarden gaan in de nabije toekomst een grote vlucht nemen en deze objectdata van bouwwerken komen er op dit ogenblik bekaaid af in de wet- en regelgeving.

Voor die objectdata van bouwwerken zijn goede open standaarden beschikbaar (zowel geo-standaarden als BIM-standaarden voor gebouw en infrastructuur).

Bredere context van rol open standaarden zoals BIM en geo binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet

De toepassing van open standaarden zoals BIM en geo binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet maakt het mogelijk dat marktpartijen kunnen aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet voor gebruikstoepassingen in het private domein. Met respect voor privacy en scheiding van het publieke - en private domein.

Een voorbeeld is het lobbyinitiatief van de branches FME, BN en UNETO-VNI om de uitkomsten van de vele soorten inspecties te bundelen in een handnavingsdatabase, waardoor handhaving en registratie effectiever ingericht kan worden. Concreet wordt in het voorstel de eerste gebruikerstoepassing 'Activiteitenbesluit internetmodule' benoemd. Dit willen de initiatiefnemers graag uitbreiden met ook andere toepassingen op basis van bijvoorbeeld Arbo en bouwregelgeving (bijv. ook de registratie van liftinspecties, NEN 3140, nieuwe regelgeving rondom gasinstallaties). Dit gaat verder dan BIM standaarden.

Samenvatting beoordeling “Invoeringswet voor de Omgevingswet” op aanhaakpunten voor BIM

Op basis van het onderzoek van de ontwerp wetstekst zijn concrete aanhaakpunten in beeld gebracht voor het BIM Loket inzake BIM en BIM-standaarden bij de artikelen 20.26 en 20.27 en in algemene zin bij de gehele uitwerking van het Digitale Stelsel Omgevingswet.

Het is belangrijk dat de ministeriële regeling het straks mogelijk maakt (of er zelfs om vraagt) dat BIM-gegevens en BIM-standaarden worden benut bij het aanleveren van de gevraagde info zoals bedoeld in de Omgevingswet.

Voor het Digitale Stelsel Omgevingswet is de vraag welke rol het BIM Gebouwdossier of Electronisch Gebouw Dossier (EGD) gaat spelen binnen dit stelsel.

Hiervoor wordt ook verwezen naar de brief van Minister Blok van Wonen en Rijksdienst van 24 november 2016 aan de Tweede Kamer (“Naar aanleiding van deze brief heb ik bij de begrotingsbehandeling voor Wonen en Rijksdienst op 13 oktober 2016 toegezegd een gesprek met de initiatiefnemers te voeren over een gebouwendatabase en dit terug te koppelen aan uw Kamer”) over het overleg begin 2017 met FME, UNETO-VNI en Bouwend Nederland over de

gebouwendatabase, waarover deze organisaties op 30 september 2016 een brief hebben gestuurd aan Minister Blok.

Het BIM Loket reageert met dit proces verbaal op deze ontwerp wetstekst in de nu voorliggende internetconsultatie en geeft aan belanghebbende te zijn (mede namens de Bouw Informatie Raad (BIR)) bij de nadere uitwerking van de “Invoeringswet voor de Omgevingswet” en de opvolgende ministeriële regeling voor met name inzake de artikelen 20.26 en 20.27.

Over de rol en taakstelling van het BIM Loket en over de open BIM-standaarden is nadere informatie te vinden op de website www.bimloket.nl

In de bijlage is een kort overzicht met toelichting van de door het BIM Loket beheerde open BIM-standaarden ter informatie opgenomen.

Bijlage

De open standaarden van BIM Locket

Het BIM Locket palet omvat belangrijke open BIM-standaarden, in veel gevallen van toepassing op de GWW- of B&U-sector. Andere worden gebruikt in de geowereld of zijn niet specifiek voor een sector. Sommige standaarden zijn (nauw) verbonden met elkaar, andere werken overkoepelend of zijn juist sterk gericht op een afgebakend onderdeel van een BIM-proces. Sectoroverstijgend of niet, specifiek of overkoepelend: de standaarden dragen stuk voor stuk bij aan een open BIM-proces met efficiëntere communicatie, minder tijdverlies en kwalitatief betere bouwobjecten tegen lagere kosten.

BIM Locket streeft naar brede toepassing van open standaarden, met als doel uitwisseling van bouwwerkinformatie en samenwerking tussen bouwpartners te stimuleren. Nog niet alle standaarden in het BIM Locket palet zijn volledig open. Openheid van standaarden is wel het uiteindelijke streven, maar BIM Locket kiest bewust voor een weg van consensus en geleidelijkheid. Acceptatie en toepassing zijn daarbij cruciaal.



(*) Vermeld op de Lijst open standaarden van het Forum Standaardisatie (ingesteld door het Ministerie van EZ)

CB-NL

De CB-NL is een digitale semantische bibliotheek: een verzameling van taaldefinities van objecten en ruimtes. CB-NL zorgt voor uniformiteit tussen bestaande standaarden, normen en bibliotheken van objecten of producten.

CityGML

CityGML (City Geography Markup Language) is een internationale open GIS-standaard voor de weergave van stedelijke objecten in 3D. Het definieert de klassen en relaties voor de meest relevante topografische objecten in steden en regionale modellen over hun eigenschappen, zoals uiterlijk, ruimtelijke afmetingen en onderlinge samenhang.

COINS

COINS (Constructieve Objecten en de Integratie van Processen en Systemen) is een uitwisselingsstandaard voor objectgerichte informatie. COINS ondersteunt de uitwisseling van digitale informatie tussen verschillende IT-platforms en -omgevingen van partijen die betrokken zijn bij bouwprojecten.

ETIM

ETIM (oorspronkelijk Europees Technisch Informatie Model) is een artikelenclassificatie voor bouw- en installatiematerialen. ETIM deelt technische producten (internationaal) eenduidig in en legt per klasse de belangrijkste technische kenmerken vast.

GB-CAS

Het Geïntegreerd Bouwen CAD-Afsprakenstelsel (GB CAS) is een standaard voor 2D CAD-tekeningen en informatie-uitwisseling voor de B&U-sector. Ook voor CAD applicatie-ontwikkelaars is GB-CAS een leidraad bij de ontwikkeling van software waarmee CAD-gebruikers automatisch op basis van GB-CAS kunnen werken.

IFC (*)

De Industry Foundation Classes (IFC) is een datamodel voor het uitwisselen en delen van specifieke BIM-informatie (modelobjecten en hun eigenschappen) tussen de verschillende software-applicaties van partijen in het bouwproces. Met IFC kan de hele bouwkolom, van architect tot aannemer en vastgoedbeheerder, communiceren met dezelfde intelligente data.

IMGeo

IMGeo (InformatieModel Geografie) maakt uitwisseling van 3D geo-informatie mogelijk. IMGeo bevat afspraken over uitwisseling van zogenaamde plus- en beheertopografie. Dit betreft onder andere afspraken voor de wettelijk verplichte Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT).

Nationaal BIM Protocol

Een BIM Protocol maakt deel uit van het contract tussen opdrachtgever en opdrachtnemer(s). Het Nationaal Model BIM Protocol bevat voorbeeldteksten voor contractuele eisen en voorwaarden rond te leveren BIM-modellen, het eigendom en gebruik van die modellen, BIM-processen en BIM-gerelateerde taken, verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden. Opdrachtgevers kunnen dit model gebruiken als onderlegger voor het opstellen van projectspecifieke BIM-protocollen.

Nationaal BIM Uitvoeringsplan

Een BIM Uitvoeringsplan is een document waarin projectpartners vastleggen hoe zij samenwerken in een BIM-ondersteund project, binnen de in het BIM Protocol gestelde kaders. In het BIM Uitvoeringsplan leggen projectpartners die afspraken vast die zij maken om te komen tot een efficiënt en effectief BIM-project. Zij kunnen het Nationaal Model Uitvoeringsplan gebruiken als onderlegger voor projectspecifieke BIM Uitvoeringsplannen.

NLCS

NLCS staat voor Nederlandse CAD Standaard voor de GWW-sector. Het is dé standaard voor uitwisseling van informatie in 2D CAD-tekeningen voor de GWW-sector. De NLCS bevat basisafspraken over het omgaan met metadata, digitaal tekenen, het uiterlijk van de tekening en – vooral – de bestandsopbouw van 2D-tekenwerk. Deze afspraken zijn onafhankelijk van de CAD-platforms die geleverd worden door softwareleveranciers.

NL/SfB

NL/SfB is een classificatie van bouwdelen en installaties ('elementen' genoemd). Het is een standaard voor de bouw- en installatiebranche en wordt veel gebruikt bij het ontwerpen, realiseren en beheren van gebouwen.

SALES

SALES (eerder: S@les in de Bouw) is een standaard voor elektronisch berichtenverkeer rond inkoop- en verkooptransacties. Door gebruik te maken van de softwareonafhankelijke berichtenstandaard kunnen bedrijven efficiënt en foutloos berichten uitwisselen tussen hun computersystemen. De standaard bevat berichten voor product- en artikelgegevens, condities, orders, opdrachten, orderbevestigingen, pakbonnen of facturen.

VISI (*)

VISI vormt de basis voor communicatie en informatieoverdracht in organisaties en (bouw)projecten en zorgt voor een goede verdeling van de verantwoordelijkheden in een project. Met deze algemeen geaccepteerde en sectorbrede open processtandaard kunnen bouwpartijen hun communicatieafspraken structureren, bewaken en bewaren.